

Analiza pristupačnosti Brčko distrikt BiH

Izdavač:

Caritas Bosne i Hercegovine

Za izdavača:

Mons. Tomo Knežević

Pripremili:

Nataša Damjanović, Zlatko Malić, Suvad Zahirović, Fikret Zuko i Željko Volaš.

1.	Uvod	3
1.1.	Projekt Access	3
1.2.	Analiza pristupačnosti	3
1.3.	Uvod u pristupačnost.....	4
1.4.	Kratki pregled zakonskog okvira u BiH	6
2.	Rezultati analize pristupačnosti	8
2.1.	DOM ZDRAVLJA	9
2.2.	FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA.....	10
2.3.	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH	11
2.4.	GRADSKA VIJEĆNICA	12
2.5.	SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKTA BIH I DOM KULTURE	13
2.6.	UMJETNIČKA GALERIJA	14
2.7.	GRADSKA BIBLIOTEKA	15
2.8.	ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE	16
2.9.	DIREKCIJA ZA FINACIJE.....	17
2.10.	KANCELARIJA ZA PRAVNU POMOĆ	18
2.11.	EKONOMSKA ŠKOLA	19
2.12.	EKONOMSKI FAKULTET	20
2.13.	DRUGA OSNOVNA ŠKOLA.....	21
2.14.	BRČKO CITY PARK (RETAIL TRŽNI CENTAR)	22
2.15.	HOTEL „VILA BAKARNI“	23
2.16.	RASKRIŽJE STUDENTSKA.....	24
3.	Dodatak - Obrazac za analizu pristupačnosti	25

“Objavljivanje ovog dokumenta financirano je grantom Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država (Department of State). Mišljenja, nalazi i zaključci koji su ovdje navedeni pripadaju autorima i ne odražavaju nužno mišljenja, nalaze i zaključke Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država.“

1. Uvod

1.1. Projekt Access

Caritas Bosne i Hercegovine zahvaljujući potpori Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini realizira projekt Access – *pristupačnost za osobe s invaliditetom*. Radi se o još jednom značajnom projektu koji *Caritas* Bosne i Hercegovine provodi s ciljem unaprjeđenja životnih uvjeta za osobe s invaliditetom u Bosni i Hercegovini. Projekt Access stavlja naglasak na pristupačnost, osobito na arhitektonsku pristupačnost, sukladno članku 9. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda. Projekt je povezan s nizom strategija i akcijskih planova na domaćoj razini, te s 13. prioritetom Europske komisije u procesu integracije Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

1.2. Analiza pristupačnosti

Analiza pristupačnosti provodit će se u 15 lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini, i to: Vogošća, Tuzla, Mostar, Goražde, Travnik, Bihać i Livno (Federacija Bosne i Hercegovine), Bijeljina, Prijedor, Doboj, Trebinje, Foča, Banja Luka i Istočno Sarajevo (Republika Srpska), te Brčko distrikt BiH. Analizom će se obuhvati 10 – 15 javnih objekata i javnih površina na području svake od navedenih zajednica. Planirano je analizirati pristupačnosti u objektima poput: javne uprave (općinske, gradske, kantonalne), objekata ustanova i javnih službi (služba za zapošljavanje, dom zdravlja, centar za socijalni rad, škole i sl.), kulturnih i/ili sportskih objekata (kazalište, knjižnica, kino, dom kulture, sportska dvorana itd.), ugostiteljskih objekata (hotel, motel, restoran i sl.), javnih površina poput šetnice, parka i prometnice i raskrižja.

Iako broj lokalnih zajednica nije dovoljan za općenitu analizu pristupačnosti u cijeloj Bosni i Hercegovini, a također ni broj planiranih objekata u pojedinim lokalnim zajednicama, vjerujemo da će ova analiza pomoći kako bi se javnost bolje upoznala s problemom pristupačnosti. Analiza i cijeli projekt će dati svoj doprinos u izgradnji inkluzivnog i pristupačnog okruženja za osobe s invaliditetom u Bosni i Hercegovini. Nadamo se da će rezultati analize pomoći da se još jednom, na argumentirani način, ukaže na problem nepristupačnog okruženja, te da će donositelji odluka, kao i nadležne službe, reagirati sukladno svojim mogućnostima.

1.3. Uvod u pristupačnost

Pristupačnost je jedan od ključnih preduvjeta za uživanje prava i dostojanstva osoba s invaliditetom. Pitanjima otklanjanja prepreka, nesmetanog kretanju i korištenju otvorenih prostora, te prostora javnih i privatnih zgrada namijenjenih javnosti, počela se posvećivati značajnija pažnja još sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća, a naročito nakon povećanja broja osoba s invaliditetom čiji je invaliditet bio uzrokovan različitim nezgodama, ratovima i drugim uzrocima.

Zbog isključenosti osoba s invaliditetom koja je uzrokovana arhitektonskim preprekama, osobe s invaliditetom prepoznate su i postale vodeća skupina za zagovaranje kreiranja standarda čijom bi se primjenom osiguralo da javni prostori različitih namjena postanu dostupni i osobama s invaliditetom. Društvo je brzo prepoznalo prednosti primjene univerzalno dizajniranih i izgrađenih javnih prostora za puno veći broj korisnika nego što su to samo osobe s invaliditetom.

Već početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća razvijeni su prvi ISSO međunarodni standardi pristupačnosti koji su nakon toga preuzeti i ugrađeni u zakonsku regulativu velikog broja država svijeta. Zbog brzog napretka tehnologije i ukupnog razvoja društva, standardi pristupačnosti nužno su trebali reviziju i uključivanje napretka u propisivanje normi koje se prilikom projektiranja i građenja moraju poštivati, a kako bi se osigurao nesmetan pristup i korištenje različitih prostora namijenjenih javnosti bez prepreka. Dva su ključna koncepta na kojima počivaju međunarodni standardi pristupačnosti:

- ✓ Koncept zasnovan na „načelima univerzalnog dizajna“, što podrazumijeva takva tehničko-tehnološka i građevinska rješenja koja osiguravaju korištenje bez potrebe za dodatnom prilagodbom ili nekim vidom potpore za najveći mogući broj građana.
- ✓ Koncept zasnovan na dizajnu koji uzima u obzir potrebe pojedinih skupina korisnika i sukladno njima se dizajniraju određena arhitektonska i tehničko-tehnološka rješenja u prostorima javne namjene.

Značaj pristupačnosti prostora, transporta, tehnologija i informacija, te usluga i odgovarajućih pomagala vidljiv je iz same definicije fenomena invaliditeta u preambuli u točki E. i u članku 1., st. 2. u definiciji osoba s invaliditetom Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda. Obje definicije prepoznaju „prepreke“ koje kreira društvo kao ključni razlog za onemogućavanje punog sudjelovanja i uživanja prava i dostojanstva koja su

osobama s invaliditetom kao ljudskim bićima zagarantirana svim međunarodnim pravnim dokumentima kojima se regulira područje ljudskih prava.

Dodatno, članak 9. Konvencije propisuje obveze državama članicama koje trebaju ispuniti kako bi osigurale puno i nesmetano sudjelovanje osoba s invaliditetom u korištenju dobara, informacija i tehnologija, te usluga namijenjenih svim građanima. Pristupačnost je jedno od pitanja koje prožima cijeli sadržaj Konvencije i prepoznata je kao preduvjet za ostvarivanje svih prava osoba s invaliditetom i osiguravanje preduvjeta za jednake mogućnosti i puno sudjelovanje u zajednici.

Nakon pregleda Inicijalnog izvješća o primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom pred Odborom za prava osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda koji je Bosna i Hercegovina prezentirala u travnju 2017. godine, Odbor je državi Bosni i Hercegovini preporučio da osigura primjenu Konvencije u području pristupačnosti na način da:

- ✓ (18.) je Odbor zabrinut što ne postoji sveobuhvatna strategija pristupačnosti niti zakoni s efektivnim sankcijama koji bi bili usklađeni na svim razinama, te što je navedeno da većina javnih zgrada i ustanova, s posebnim osvrtom na one koji pružaju besplatnu pravnu pomoć i/ili, naročito usluge za osobe s invaliditetom, kao i javni prijevoz, nisu pristupačni. Također je zabrinut što se usluge masovnih elektroničkih medija ne pružaju u formatu koji je dostupan osobama s invaliditetom;
- ✓ (19.) Odbor preporuča da Država potpisnica:
 - usvoji sveobuhvatnu strategiju pristupačnosti i akcijski plan s dovoljnim proračunom, učinkovitim mehanizmom za praćenje i mjerilima za uklanjanje prepreka s izvršnim i učinkovitim sankcijama za nepoštivanje.
 - promovira univerzalni dizajn za sve zgrade, javne službe i javni prijevoz,
 - osigura pristupačno informiranje i pristupačne medije, s posebnim osvrtom na elektroničke medije, u skladu s općim komentarom br. 2 (2014) o pristupačnosti (čl. 9.),
 - obrati pažnju na vezu između članka 9. Konvencije i ciljeva 9, 11.2 i 11.7 iz dokumenta *Ciljevi održivog razvoja*.

U dokumentu *Ciljevi održivog razvoja* (SDG) koji je Generalna skupština Ujedinjenih naroda usvojila 2015. godine, u ciljevima koji se odnose na prepoznavanje potrebe osiguravanja pune uključenosti i sudjelovanja osoba s

invaliditetom, naročita se pažnja posvećuje pitanjima pristupačnosti. Ovo je posebno naznačeno u cilju 11 o razvoju dostupnih i održivih zajednica koje uključuju sve i osiguravaju jednake prilike za sve, te u ciljevima 4 o obrazovanju, 6 o pravu na rad i 9 o pravu na dostupnost informacija i novih tehnologija za sve.

Još i prije stupanja na snagu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, neke od vodećih država svijeta, poput Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije i drugih, usvojile su zakone kojima se zabranjuju svi vidovi diskriminacije osoba s invaliditetom, što je prvenstveno osiguralo brzi proces uklanjanja arhitektonskih prepreka za pristup osobama s invaliditetom najvećem broju javnih prostora i zgrada.

Na razini Europske unije, početkom dvadeset i prvog stoljeća usvojene su direktive o pravima putnika s različitim vrstama invaliditeta u željezničkom, pomorskom i zračnom prometu, a zahvaljujući snažnom zagovaranju organizacija osoba s invaliditetom su u Europskom parlamentu usvojene i direktive o pristupačnosti *web*-stranica javnih tijela osobama s različitim vrstama invaliditeta, kao i Direktiva o pristupačnosti roba i usluga, čime je stvoren pravni okvir za propisivanje obveze državama članicama Unije da prilagode ili usvoje zakonodavstvo koje će u ključnim područjima života primjenjivati standarde arhitektonske, pristupačnosti informacija i tehnologija, te pristupačnosti usluga.

Trenutačno je za područje arhitektonske pristupačnosti na snazi ISSO standard: ISO/TR 22411. Zbog tehnološkog napretka ovi se standardi revidiraju svake četiri godine, a kreirao ih je tim međunarodnih stručnjaka priznatih za područje dizajna u različitim područjima.

1.4. Kratki pregled zakonskog okvira u BiH

Nadležnosti iz područja pristupačnosti u Bosni i Hercegovini podijeljene su između više razina vlasti. Dijelom se pitanja za pristupačnost prometa, te elektroničkih medija i javnih operatora reguliraju na razini Bosne i Hercegovine. Arhitektonska pristupačnost zakonski je regulirana u Federaciji Bosne i Hercegovine na razinama entiteta i kantona, a u Republici Srpskoj na razini entiteta.

Također, u dijelu primjene i nadzora, općine i gradovi imaju djelomičnu nadležnost za pitanja pristupačnosti. Na temelju entitetskih zakona o prostornom uređenju i građenju Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske te Brčko distrikta BiH, usvojeni su podzakonski akti kojima se izravno

propisuju obvezni standardi pristupačnosti za projektiranje i građenje bez arhitektonskih barijera.

U Federaciji Bosne i Hercegovine je 2009. godine usvojena *Uredba o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe s umanjenim tjelesnim mogućnostima*. U Republici Srpskoj je 2014. godine usvojen *Pravilnik o tehničkim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata*, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama s invaliditetom.

Za potrebe ovog priručnika i buduće analize pristupačnosti preuzeli smo ključne standarde pojedinih elemenata pristupačnosti iz Uredbe Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, kako bi poslužili kao osnova za procjenu poštivanja standarda pristupačnosti prostora koji će se analizirati.

2. Rezultati analize pristupačnosti

Analiza pristupačnosti javnih objekata osobama s invaliditetom rađena je na području Brčko distrikta BiH i ovo je jedna od izabranih lokalnih zajednica u BiH u kojoj je analiza urađena. Analizom je obuhvaćeno 16 javnih objekata i to: Dom zdravlja, Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH, Vlada Brčko distrikta BiH, Gradska vijećnica, Skupština Brčko distrikta BiH, Dom kulture, Gradska galerija, Gradska biblioteka, Zavod za zapošljavanje, Direkcija za financije, Kancelarija za pravnu pomoć, Druga osnovna škola, Ekonomska škola, Ekonomski fakultet, Hotel „Vila Bakarni“ i Retail tržišni centar „Brčko city park“.

Analiza je podrazumijevala posjetu svakom objektu uz prethodnu suglasnost, fotografiranje objekta, te popunjavanje upitnika kreiranog za ovu namjenu. Analiza je pokazala da nijedan od analiziranih objekata nije u potpunosti prilagođen OSI. Neki objekti poput Ekonomske škole i tržnog centra „Brčko city park“ su u dobroj mjeri prilagođeni za određene kategorije. Oni su prilagođeni za osobe koje koriste kolica i jedino u ova dva objekta postoji toalet koji je prilagođen za OSI. S druge strane, zgrade gradske vijećnice i Zavoda za zapošljavanje nikako nisu prilagođene osobama koje koriste kolica. Ostali objekti su djelomično prilagođeni. Primjetno je da na putu do analiziranih javnih objekata, ali i svih ostalih, ne postoji taktilna traka za sobe oštećenog vida. Također, nijedan objekt nema instalirane zvučne i vizualne aplikacije. Pozitivno je to što se radilo na uspostavljanju alternativnih načina ulaska u većinu objekata, a planira se nastaviti s takvim pristupi rade tamo gdje ih nema.

Puno toga se još mora uraditi kako bi svi javni objekti i javne površine bile u potpunosti prilagođene OSI. Jedan od prioriteta je pravljenje toaleta prilagođenih OSI u javnim objektima, te podizanje svijesti javnosti o važnosti pristupačnosti javnih objekata i površina.

Brčko distrikt BiH bi trebao u svom budžetu planirati sredstava koja će koristiti za prilagođavanje javnih objekata i površina OSI. Potrebno je također organizirati obuke za rad s osobama s invaliditetom zaposlenima u javnim ustanovama.

Analizu i izvještaj uradila: Nataša Damjanović

2.1.DOM ZDRAVLJA

Objekt Doma zdravlja u Brčkom nalazi se na udaljenosti oko 2km od centra grada, u ulici Reisa Džemaludina Čauševića 1.

Ispred objekta se nalazi parking na kojem postoji obilježeno parking mjesto za OSI. Od parkinga do samog objekta postoje prilazni trotoari s adekvatnim nagibima za kolica i teže pokretne osobe. Ulaz je pristupačan osobama koje koriste kolica jer pored stepenica postoji prilazna rampa na prvu etažu objekta, preko koje se ne može doći do lifta, već alternativnim novoizgrađenim prilazom koji vodi ka liftu. Hodnici su prohodni, pultovi nisu prilagođeni i ne postoji toalet za OSI u cijelom objektu. Objekt je izgrađen u tri etaže i svaka je dostupna osobama koja koriste kolica, jer postoji lift koji je izgrađen prije nekoliko godina. Do samog lifta se dolazi alternativnim prilazom preko prilazne rampe. U liftu postoji standardna signalizacija i nema oznaka na Brajevom pismu. Pored ovog objekta postoji još jedan objekt u kojem su smješteni Mikrobiologija i kabinet za snimanje pluća. Mikrobiologija se nalazi na drugoj etaži i nije pristupačna osobama koja koriste kolica. Ulaz u dijelu objekta gdje se snimaju pluća ima prilaznu rampu (kosu ravan) koja je većeg nagiba i nije sigurna za kretanje invalidskim kolicima. Osoblje je osposobljeno za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Napraviti toalet za OSI.
- ✓ Postaviti vizualne i zvučne aplikacije.
- ✓ Postaviti taktilne trake.
- ✓ Omogućiti pristup Mikrobiologiji.
- ✓ Poboljšati prilazne rampe na ulazu.

2.2. FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Zgrada Fonda zdravstvenog osiguranja nalazi se u centru grada, u ulici Vuka Karadžića 4. Izgrađena je u vrijeme austrougarske vladavine i ima dvije etaže. Nedaleko od objekta nalazi se javni parking, a uz sami objekt se nalaze tri parking mjesta koja su označena za OSI. Od označenih parking mjesta objektu se pristupa blagom rampom, kako bi se došlo do ulaza. Postoje dva ulaza u zgradu sa stepenicama i s alternativnim načinom ulaska gdje postoji prilazna rampa (kosa ravan). U hodniku postoji podizna platforma, prilagođena osobama koje koriste kolica. Podiznom platformom osobe koje koriste kolica mogu doći do prve etaže gdje se ovjeravaju zdravstvene knjižice, podižu rješenja ili podnose zahtjevi. Hodnici su pristupačni, kao i prostorija na toj etaži, dok pultovi nisu. U zgradi ne postoji toalet za OSI, ali je u planu njegova prilagodba. Nema ni zvučnih ni vizualnih aplikacije koje bi pomogle osobama oštećenog vida ili sluha u pružanju usluga. Osobe koje koriste kolica ne mogu doći na drugu etažu gdje su smještene službene prostorije Fonda. Osoblje nije obučeno za rad s OSI, ali jeste susretljivo i pomažu kada je osobama s invaliditetom pomoć potrebna.

Preporuke:

- ✓ Uraditi toalet za OSI.
- ✓ Omogućiti pristup OSI na drugu etažu.
- ✓ Ugraditi zvučne i vizualne aplikacije.
- ✓ Ugraditi taktilne staze do objekta ili oko objekta.

2.3.VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH

Zgrada Vlade Brčko distrikta BiH nalazi se u centru grada, na adresi Bulevar mira br. 1. Objekta je ranije bio zgrada Općine Brčko. Zgrada Vlade je samo malim dijelom prilagođena osobama s invaliditetom. Blizu zgrade Vlade nalazi se javni parking koji posjeduje nekoliko označenih parking mjesta. Prilaz do objekta postoji s nekoliko strana, od strane Bulevara postoji prilazna rampa koja je obrasla u žbun i vodi ka glavnoj prilaznoj rampi. S parkinga do zgrade Vlade postoji prilazna rampa prema ulazu, ali se završava na samom platou gdje počinju stepenice te je potrebno preći na drugu stranu stepenica gdje je postavljena prilazna rampa do samog ulaza. Zgrada ima pet etaža i samo je dio prve etaže prilagođen za osobe koje koriste kolica. Hodnici prve etaže su prohodni i osoba koja koristi kolica može proći do službenih prostorija koje se tu nalaze kao i do pultova čija visina bi mogla biti prilagođenija ovim osobama. Ulaz u službene prostorije je ravan i ne posjeduje pragove. U zgradi ne postoji toalet za OSI. Ne postoji ni zvučna ni vizualna aplikacija, kao ni taktilna traka. Osoblje nije obučeno za rad s OSI, ali je susretljivo i pomaže OSI da obave posao zbog kojih su došli u zgradu.

Preporuke:

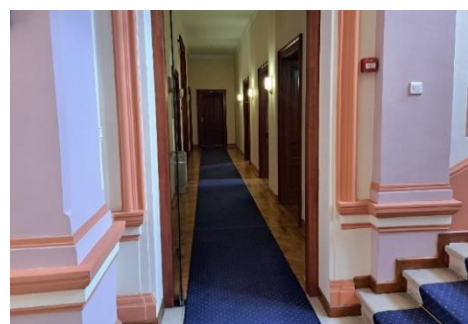
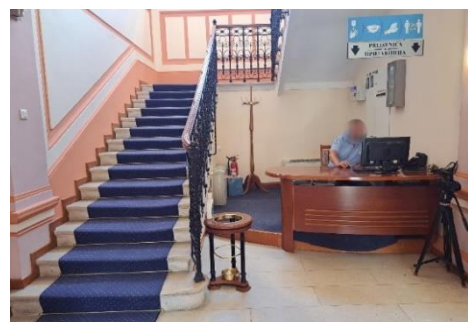
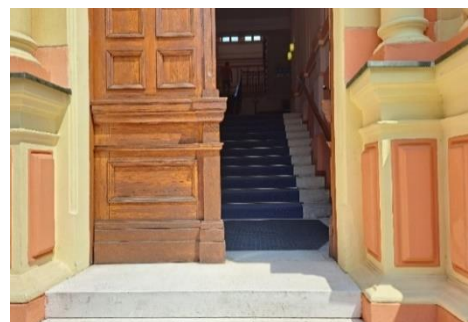
- ✓ Uraditi toalet za OSI
- ✓ Omogućiti korisnicima kolica pristup gornjim etažama.
- ✓ Obučiti osoblje za rad s OSI.
- ✓ Postaviti zvučne i vizualne aplikacije.
- ✓ Postaviti taktilne trake.

2.4. GRADSKA VIJEĆNICA

Gradska vijećnica izgrađena je u vrijeme austrougarske i nalazi se u centru grada, na adresi Trg Roberta B. Ovena. Zgrada ima dvije etaže. Zgrada kao i prilaz zgradi nisu prilagođeni osobama s invaliditetom, posebno osobama koje koriste kolica. Nedaleko od zgrade postoji javni parking na kojem postoji nekoliko označenih mjesta za osobe s invaliditetom. Sam prilaz od parkinga do zgrade gradske Vijećnice nije prilagođen jer vodi glavnim putem preko Bulevara na kojem ne postoje izgrađeni prelazni trotoari. Ne postoje ni taktilne trake. U zgradu se, na sva tri ulaza, ulazi stepenicama i ne postoji alternativni način ulaska za korisnike kolica. Iako su hodnici prohodni, kao i ulazi u službene prostorije na obje etaže, do njih ne može doći osoba koja koristi kolica, dok bi osobe oštećenog vida i sluha morale doći u pratnji jer zgrada nema zvučnih ni vizualnih oznaka. Postoji toalet koji nije prilagođen za OSI. Osoblje je susretljivo, ali nije prošlo nikakve obuke za rad s OSI. Objekt je u potpunosti neprilagođen osobama s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Uraditi adekvatan prilaz zgradi za OSI.
- ✓ Pronaći arhitektonsko rješenje za ulazak u zgradu osobama koje koriste kolica.
- ✓ Prilagoditi toalet za OSI.
- ✓ Postaviti zvučnu i vizualnu aplikaciju u zgradi.
- ✓ Obučiti osoblje za rad s OSI.

2.5.SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKTA BIH I DOM KULTURE

Prostorije Skupštine Brčko distrikta smještene su u centru grada, u zgradi Doma kulture. Ispred objekta postoji parking s jednim označenim mjestom za OSI. Iza objekta ima javni parking s više obilježenih mjesta. Prilaz objektu s parkinga, dok su prilazni trotoari s druge strane neprilagođeni. Sporedni ulaz u objekt ima izgrađenu kosu ravan, dok je glavni ulaz nepristupačan. Zgrada ima dvije etaže. Jedan dio prve etaže (dvorana Doma kulture i sala za skupštinska zasjedanja) je pristupačan za osobe koje koriste kolica. Ovom dijelu se može pristupiti sporednim ulazim, prilaznom rampom. Hodnici su prohodni. Drugi dio prve etaže (službene prostorije Doma kulture, Odjeljenje za sport i kulturu Vlade distrikta i bina), nisu dostupni osobama koje koriste kolica. Druga etaža (službene prostorije Skupštine i prostorija za video i audio reprodukciju te terasa Doma kulture) nije pristupačna za osobe koje koriste kolica. Ne postoji toalet prilagođen OSI. Zgrada nije opremljena zvučnim i vizualnim aplikacijama, nema taktilnih traka. Osoblje je susretljivo, ali nije obučeno za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Prilagoditi toalet za OSI.
- ✓ Omogućiti pristup korisnicima kolica u svim dijelovima objekta.
- ✓ Obučiti osoblje za rad s OSI.
- ✓ Ugraditi zvučne i vizualne oznake te taktilne trake.

Napomena: U planu izgradnja nove zgrade Skupštine koja bi trebala biti pristupačna za OSI.

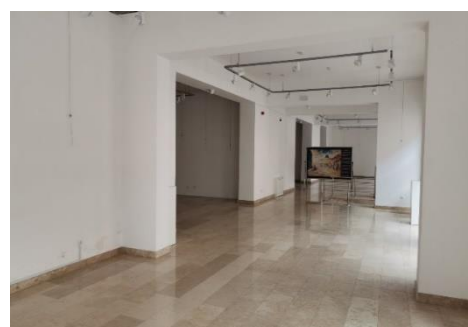
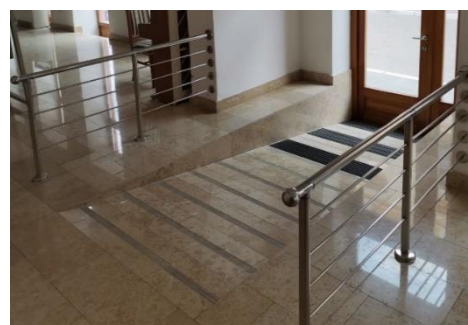
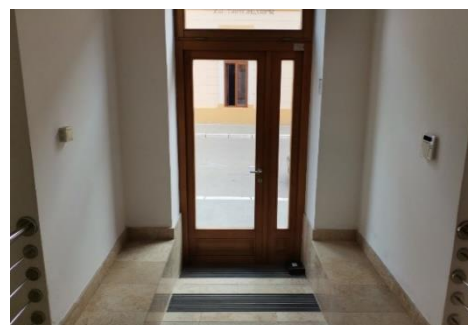

2.6.UMJETNIČKA GALERIJA

Prostor Umjetničke galerije smješten je na gradskom Trgu mladih u centru grada, u ulici Laze Kostića 1. Zgrada je austrougarske gradnje. Blizu objekta nalazi se javni parking na kojem postoje obilježena mjesta za osobe s invaliditetom. Prilaz od parkinga je prilagođen, postoje trotoari koji su prilagođeni za kolica i teže pokretne osobe. U blizini Umjetničke galerije se nalazi i stanica gradskog prijevoza. U objektu postoji glavni i sporedni ulaz. Glavni ulaz nije pristupačan jer ima nekoliko stepenica, a na sporednom ulazu postoji alternativni način ulaska (kosa ravan). Sporedni ulaz se nalazi s bočne strane i otvara se po potrebi. Prostor u galeriji je dovoljno prostran da se u njemu mogu kretati osobe koje koriste kolica. Nema većih barijera koje bi ometale nesmetano kretanje. Pult u galeriji je odgovarajuće visine. U galeriji ne postoji toalet prilagođen osobama s invaliditetom. Ne postoje zvučne ni vizualne oznake. Kao i u drugim objektima nema postavljenih taktilnih traka. Osoblje je susretljivo, ali nije obučeno za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Uraditi toalet prilagođen za OSI
- ✓ Uraditi vizualne i zvučne aplikacije
- ✓ Osoblje obučiti za rad s OSI
- ✓ Postaviti taktilne trake na trotoaru i pristupne rampe do ulaza u galeriju

2.7. GRADSKA BIBLIOTEKA

Zgrada u kojoj je smještena Gradska biblioteka nalazi se u centru grada, u ulici Jovana Dučića br.1. Ovaj objekt se prethodno koristio kao prodajni salon za namještaj.

Objekt je samo malim dijelom pristupačan osobama s invaliditetom. Ispred zgrade ne nalazi javni parking na kojem nema obilježeno parking mjesto za osobe s invaliditetom. Korisnici kolica mogu s parkinga pristupiti objektu jer postoje kosi nagibi. Prilazak s Bulevara nije moguć jer nisu prilagođeni trotoari.

Ulazak u zgradu je u potpunosti pristupačan, nema prepreka za osobe koje koriste kolica i vrata su dovoljne širine. Pristup prvoj etaži je moguć, kretanje je moguće i nema prepreka. Objekt ima dvije etaže, a pristup drugoj etaži trenutno nije moguć. Dizalo postoji ali nije u funkciji. U zgradi postoji toalet, ali on nije prilagođen za osobe s invaliditetom. U zgradi ne postoje vizualne ni audio oznake, nema taktilnih traka u objektu ni do njega.

Osoblje će rado pomoći korisnicima koji nisu u mogućnosti sami izabrati knjigu, ali nisu prošli posebnu obuku za rad s osobama s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Osposobiti dizalo za pristup gornjoj etaži.
- ✓ Napraviti toalet prilagođen OSI.
- ✓ Osoblje obučiti za rad s OSI.
- ✓ Urediti prilaz zgradi i postaviti taktilne trake.
- ✓ Postaviti vizualne i audio oznake.

2.8.ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH se nalazi u ulici Fra Šimuna Filipovića 1. Zgrada uopće nije pristupačna za osobe s invaliditetom. U blizini objekta se nalazi javni parking na kojem ne postoji obilježeno mjesto. Od parkinga do objekta ne postoji adekvatan prilaz jer trotoari nisu prilagođeni. Postoji samo jedan ulaz u objekt i on nije pristupačan. Ulazak je isključivo preko stepenica i nema alternativnog načina. Pored stepenica ostavljen je prostor za ugradnju podizne platforme. Hodnici u zgradi su uski i neprilagođeni za samostalno kretanje osoba s invaliditetom. Pultovi su odgovarajuće visine. U zgradi nema pristupačnog toaleta. Ne postoji zvučne ni vizualne oznake kao ni taktilne trake. aplikacija. Zgrada Zavoda je napravljena na dvije etaže i ni do jedne ne mogu pristupiti osobe koje koriste kolica. Osoblje je susretljivo i spremno pomoći osobama s invaliditetom, ali nije prošlo obuku za rada s OSI.

Preporuke:

- ✓ Napraviti alternativni način ulaska u zgradu.
- ✓ Prilagoditi toalet za OSI.
- ✓ Uraditi zvučne i vizualne oznake te taktilne trake.
- ✓ Obučiti osobe za rad s OSI.
- ✓ Omogućiti pristup gornjoj etaži.
- ✓ Obilježiti parking mjesto.
- ✓ Prilagoditi prilaz objektu.

Napomena: osoblje Zavoda je svjesno problema nepristupačnosti i planira u narednoj godini krenuti s rješavanjem ove problematike.

2.9.DIREKCIJA ZA FINACIJE

Direkcija za financije Brčko distrikta BiH se nalazi u ulici Bosne srebrne. Zgrada se sastoji od tri etaže i samo je malim dijelom pristupačna.

Ispred objekta nalazi se javni parking mjesta i postoji obilježeno jedno mjesto za osobe s invaliditetom. Prilaz objektu je pristupačan od parkinga i s jedne strane, dok se s druge prilazne strane nalazi veoma visok trotoar.

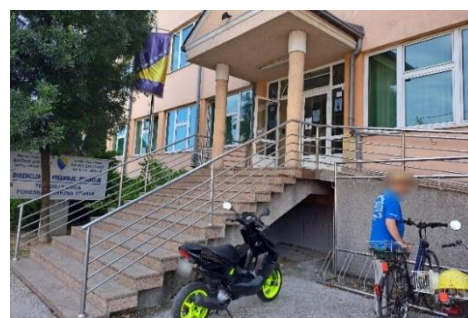
Do glavnog ulaza vode stepenice ali postoji i alternativni način, odnosno kosa ravan, pa je stoga ulazak u objekt moguć.

Kretanje kroz hodnike je moguć uz minimalne prepreke, prolaz sužen na mjestima gdje se nalazi uredski materijal i oprema. Postoji jedan pult čija visina nije na odgovarajućoj visini za korisnike invalidskih kolica. Do druge dvije etaže vode stepenice i one nisu pristupačne. Ne postoji dizalo niti pokretna platforma. Zgrada nema toalet prilagođen osobama s invaliditetom. U objektu nema zvučnih ni vizualnih oznaka, kao ni taktilnih traka.

Osoblje je susretljivo i spremno pomoći, ali nije prošlo obuku za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Postaviti podiznu platformu za gornje etaže.
- ✓ Pultove podesiti na odgovarajuću visinu.
- ✓ Obučiti osoblje za rad s OSI.
- ✓ Prilagoditi toalet.
- ✓ Ugraditi taktilne trake, zvučne i vizualne oznake.

2.10. KANCELARIJA ZA PRAVNU POMOĆ

Prostorije Kancelarije za pravnu pomoć smještene su u zgradi u kojoj se nalazi i pravosudna komisija. Adresa je Trg pravde br. 10, koja se nalazi u centru grada.

Prostorije se nalaze na prvoj etaži zgrade i nisu pristupačne osobama s invaliditetom. Kancelarija za pravnu pomoć, zajedno s pravosudnom komisijom i Sudom posjeduju svoj parking, ali ne postoji obilježeno mjesto za osobe s invaliditetom.

Do objekta se može doći bez barijera, ali nema taktilnih traka. Ulazak u objekt je nepristupačan korisnicima kolica.

Na jedinom ulazu se nalaze stepenice, a pored njih napravljena je kosa ravan, ali ona zbog prevelikog uspona nije upotrebljiva. Unutarnji prostor, hodnici i pult, prilagođeni su osobama s invaliditetom. U prostorijama nema zvučnih ni vizualnih oznaka kao ni taktilnih traka. U zgradi nema pristupačnog toaleta.

Osoblje je susretljivo i obučeno je za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Osigurati alternativni način ulaska za osobe koje koriste invalidska kolica.
- ✓ Uraditi zvučne i vizualne oznake.
- ✓ Napraviti toalet pristupačan za OSI.
- ✓ Postaviti taktilne trake oko objekta i u sam objekt.
- ✓ Obilježiti parking mjesto za OSI.

Napomena: Odgovorne osobe Kancelarije su već dva puta slali zahtjev Vladi i Skupštini da se uradi prilazna rampa za osobe s invaliditetom.

2.11. EKONOMSKA ŠKOLA

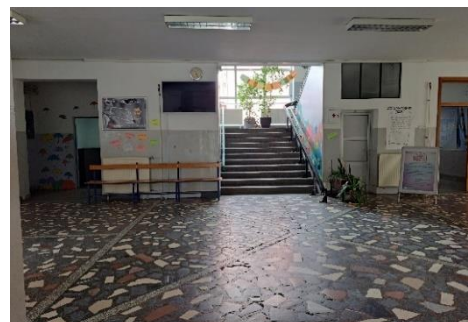
Ekonomska škola nalazi se u blizini Gradskog parka, na adresi Studentska br. 9. Zgrada se sastoji od dvije etaže i jedan je od boljih primjera pristupačnih objekata u Brčko distriktu BiH.

Škola posjeduje svoj parking, ali nema obilježenih mjesta za osobe s invaliditetom. Trotoari koji vode do škole nisu u potpunosti prilagođeni, oštećeni su na pojedinim dijelovima i imaju arhitektonske prepreke.

Ulaz u zgradu je pristupačan, pored stepenica postoji adekvatna kosa ravan, vrata su dovoljne širine. Hodnici su prostrani i bez prepreka, a na stepenicama unutar zgrade postavljena je pokretna platforma na daljinsko upravljanje. Obje etaže su pristupačne osobama s invaliditetom. Na obje etaže postoje toaleti prilagođeni osobama s invaliditetom. Učionice su većinom prilagođene za nesmetano kretanje osoba s invaliditetom. Ne postoje zvučne i vizualne oznake, kao ni taktilna traka. Također, školska biblioteka ne posjeduje knjige na Brajevom pismu. Dio osoblja je obučeno za rad s osobama s invaliditetom i jako su susretljivi.

Preporuke:

- ✓ Trotoare prilagoditi za kretanje OSI.
- ✓ Postaviti taktilne trake duž trotoara i oko ulaza u školu kao i kroz školu.
- ✓ Postaviti zvučne i vizualne oznake i aplikacije.
- ✓ Nabaviti lektire na Brajevom pismu ili u električnoj zvučnoj formi.
- ✓ Obilježiti parking mjesto.

2.12. EKONOMSKI FAKULTET

Ekonomski fakultet nalazi se u blizini Gradskog parka, na adresi Studentska 11. Zgrada Ekonomskog fakulteta fizički je spojena sa zgradom Ekonomske škole, tako da se pojedini elementi pristupačnosti mogu koristiti iz ekonomske škole. Objekt Ekonomskog fakulteta posjeduje svoj parking i posjeduje obilježeno mjesto za OSI. Trotoari nisu prilagođeni oko objekta, postoje i oni koji su oštećeni i s arhitektonskim barijerama. Na ulazu u fakultet postoji adekvatna kosa ravan kao alternativni način ulaska u zgradu pored stepenica. Na prvu i drugu etažu fakulteta može se ući iz Ekonomske škole što je pristupačno i OSI. Unutar fakulteta nije postavljena podizna platforma, ali se koristiti podizna platforma iz Ekonomske škole, za potrebe dolaska na drugu etažu fakulteta. Na fakultetu nema toalet prilagođen OSI (alternativa su oni u Ekonomskoj školi). Pult u studentskoj službi nije na odgovarajućoj visini za osobe koje koriste kolica. Ne postoji poseban pult za osobe oštećenog sluha i vida, niti zvučne ni vizualne oznake. Nema taktilnih traka. Osoblje je susretljivo za bilo koji vid pomoći osobama s invaliditetom, iako nije prošlo nikakve obuke za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Postaviti podiznu platformu (nije prioritet).
- ✓ Prilagoditi jedan toalet.
- ✓ Obučiti osoblje za rad s OSI.
- ✓ Postaviti zvučne i vizualne oznake, te taktilne trake.

2.13. DRUGA OSNOVNA ŠKOLA

Druga osnovna škola nalazi se u blizini Ekonomske škole, u ulici Vase Pelagića br.6. Zgrada ima dvije etaže i samo je manjim dijelom pristupačna za osobe s invaliditetom. Škola posjeduje svoj parking ali nema označeno mjesto za OSI. Omogućen je prilaz automobilom do natkrivenog dijela kod ulaza u objekt.

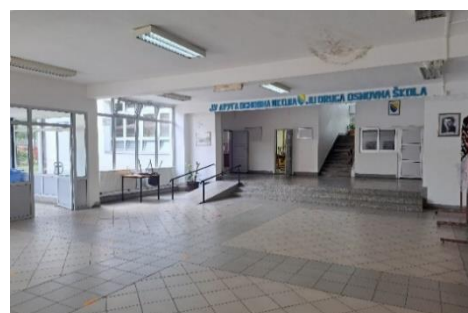
Prilazni put do objekta nije baš prilagođen OSI, točnije nije siguran u potpunosti zbog brojnih prepreka. Ulaz u školu je ravan, bez prepreka i ulazna vrata su odgovarajuća.

Hodnik je prostoran, ali je samo prva etaža pristupačna osobama koje koriste kolica. Na prvoj etaži se nalazi nekoliko učionica i kabinet za informatiku. U prizemlju postoji muški i ženski toalet prilagođen za OSI, ali oni trenutno nisu u funkciji. Pristup drugoj etaži nije moguć zbog arhitektonskih prepreka. U školi ne postoje zvučne ni vizualne oznake, kao ni taktilne trake.

Osobe koje su zaposlene su susretljive, ali nisu obučene za rad za OSI.

Preporuke:

- ✓ Staviti ponovo u funkciju toalet za OSI.
- ✓ Postaviti taktilne trake.
- ✓ Obilježiti parking mjesta.
- ✓ Riješiti pristup etaži.
- ✓ Obučiti osoblje.

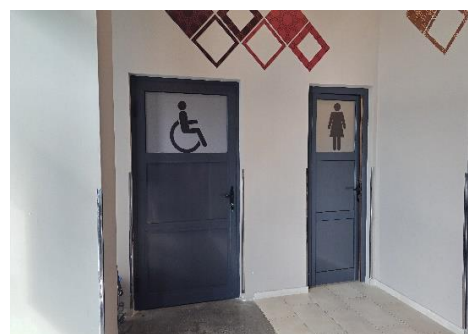
2.14. BRČKO CITY PARK (RETAIL TRŽNI CENTAR)

Brčko city park nalazi se izvan grada, u ulici Bijeljinska br. 69. Ovaj objekt, od svih analiziranih u Brčko distriktu BiH, je najbolje riješen po pitanju pristupačnosti za osobe s invaliditetom.

Do tržnog centra se može doći bez većih prepreka. Ispred objekta se nalazi veliki parking, na kojem postoji dovoljan broj označenih parking mjesta za osobe s invaliditetom. Prilaz centru je ravan, a kako je otvorenog tipa ulaz u svaku radnju je bez prepreka (ravan).

Ulazak u objekt je u potpunosti pristupačan i riješen je elektronskim vratima. U centru postoje dva toaleta prilagođena za OSI, a tu su i vizualne oznake koje vode do toaleta. Jedan toalet se nalazi u na ulazu u market „Tropik“ u kojem se osobe koje koriste kolica mogu nesmetano da kreću. Drugi javni toalet se nalazi na središnjem dijelu Tržnog centra do kog vodi široki hodnik s vizualnim oznakama. Kretanje po objektu je moguće, hodnici su dovoljne širine i nema prepreka. Svaka radnja je svojom unutrašnjosti prilagođena za nesmetano kretanje osoba s invaliditetom. U objektu ne postoje taktilne trake.

Osoblje je susretljivo, ali nije prošlo obuku za rad s OSI.

Preporuke:

- ✓ Postaviti taktilne trake.
- ✓ Uraditi zvučne i vizualne aplikacije.

2.15. HOTEL „VILA BAKARNI“

Hotel „Vila Bakarni“ nalazi se u blizini centra grada, u ulici Vuka Karadžića br. 37. Objekt se sastoji od dvije etaže i u potpunosti je nepristupačan osobama s invaliditetom.

Ispred Hotela se nalazi parking, ali ne postoji označeno parking mjesto za OSI. Ni na drugom parkingu, koji je makadamskog tipa ne postoji parking mjesto označeno za OSI. Prilazni trotoari do objekta su na jednom dijelu prilagođeni osobama s invaliditetom, ali od trotoara do ulaza u baštu vodi kameni pločnik, što otežava kretanje OSI. Nema taktilnih traka. Do recepcije hotela ne mogu doći osobe koje koriste kolica jer se već na ulazu do bašte nalazi arhitektonska barijera (visok prag). Osobe koje koriste kolica ne mogu pristupiti nijednoj etaži, bašti ili restoranu. U cijelom objektu nema ni jednog pristupačnog toaleta. Sobe nisu pristupačne za osobe s invaliditetom. Ne postoje ni zvučne ni vizualne oznake u objektu. Slijepim i slabovidim osobama nije preporučljivo kretanje bez pratnje.

Osoblje je susretljivo i ljubazno. Nemaju iskustva u radu s osobama s invaliditetom i nisu prošli obuku.

Preporuke:

- ✓ Objekt je potrebno u cijelosti prilagoditi osobama s invaliditetom (parking prostor, prilaz, ulazak, pristup etažama, toalet, pristupačne sobe i sl.)
- ✓ Obučiti osoblje o radu s osobama s invaliditetom.

2.16. RASKRIŽJE STUDENTSKA

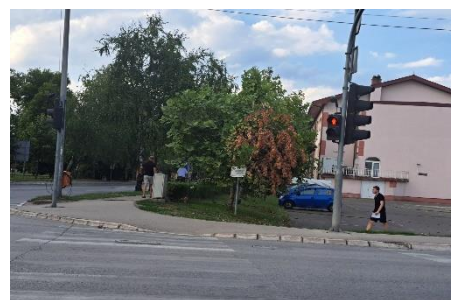
Raskrižje Studentska se nalazi kod gradskog parka, nedaleko od centra grada. Spaja ulice Studentska – Braće Ribnika iz jednog pravca i iz drugog pravca ulicu Miroslava Krležu.

Iz svih pravaca na raskrižju postoje trotoari, gdje su prelazi djelimično prilagođeni za kretanje i prelazak osoba s invaliditetom koji koriste kolica. Na prelasku preko ulice Miroslava Krležu prema Studentskoj, s jedne strane je veći nagib dok je s druge strane, na sredini trotoara, postavljen semafor i samim tim je sužen prostor prolaska s invalidskim kolicima.

Iz svih pravaca postoje semafori sa zvučnom signalizacijom što omogućava siguran prelazak preko pješačkog prelaza za osobe oštećenog vida i sluha. Na raskrižju nema taktilnih traka.

Preporuke:

- ✓ Prilagoditi trotoare s većim nagibom
- ✓ Semafor pomjeriti sa sredine trotoara
- ✓ Ugraditi taktilne trake

3. Dodatak - Obrazac za analizu pristupačnosti

(Molimo pažljivo analizirati i popuniti sve elemente upitnika. U koloni procjena stavljate oznaku da ili ne, a u komentar ispod upisujete specifične stavke za svaki objekt).

Naziv objekta:
Točna adresa:
Vrsta objekta i njegova svrha:

Rb.	Kategorija	Opis	Procjena
ZAJEDNIČKI ELEMENTI ZA SVE OBJEKTE			
1.	Prilaz do objekta	Može li se objektu pristupiti pješice bez barijera?	
		Jesu li trotoari prilagođeni za kretanje OSI?	
		Postoji li javni parking ili namjenski parking u blizini objekta od kojeg se može lako doći do objekta?	
		Postoji li parking mjesto za OSI koje je propisne veličine i obilježeno za OSI?	
		Postoji li pristupačan javni prijevoz koji vodi do objekta, s pristupačnom stanicom?	
		Postoji li taktilna oznaka koja vodi do objekta?	
		Postoje li zvučni semafori u blizini objekta?	
		Postoji li neprekinut pristupačan put kretanja od dolazne tačke do objekta?	
2.	Ulaz u objekt	Je li ulaz u objekt ravan ili postoji li alternativni način ulaska (kosa ravan, lift ili podizna platforma)?	
		Jesu li ulazna vrata šira od 90 cm, elektronska ili se otvaraju se prema unutra?	
		Je li ulazni hodnik bez prepreka i omogućava li kretanje korisnicima invalidskih kolica?	
3.	Unutrašnjost objekta	Jesu li hodnici ravni, bez barijera i dovoljne širine za nesmetano kretanje korisnicima kolica?	

		Jesu li usluge/prostorije unutar objekta pristupačne za OSI (uredi, šalteri, službe, i sl.)?	
		Ako se radi o objektu na više etaža je li svaka etaža pristupačna (postoji lift, kosa ravan ili podizna platforma koja vodi do gornje etaže)?	
		Jesu li pragovi manji od 5 cm ili ih nema nikako?	
4.	Prijemni pult, recepcija, šalter i sl.	Može li se prići pultu bez prepreka?	
		Je li pult podešen na visini za korisnike invalidskih kolica?	
		Postoji li pult za osobe oštećenog sluha i vida?	
5.	Lift (ako postoji)	Je li lift dovoljne veličine da u njega može ući osoba u kolicima i asistent?	
		Ima li lift oznake na Brajevom pismu?	
		Ima li lift zvučnu / govornu signalizaciju?	
6.	Toalet	Postoji li toalet za OSI koji je vidno označen?	
		Koristi li se toalet za OSI, je li otključan (ili postoje upute gdje dobiti ključ)?	
		Je li toalet prilagođen za OSI (veličina, školjka, držači i sl.)?	
		Postoji li vizualna i taktilna uputa za toalet?	
7.	Osoblje	Je li osoblje susretljivo i spremno pomoći OSI?	
		Postoji li način komunikacije osoblja i osoba s oštećenim sluhom / govorom?	
		Postoje li zvučne ili vizualne aplikacije u objektu?	
		Je li osoblje prošlo obuku za rad s OSI?	
SPECIFIČNI ELEMENTI ZA POJEDINE OBJEKTE			
8.	Ugostiteljski objekti (restoran, kafić i sl.)	Može li se kretati između stolova s kolicima ili štapom?	
		Jesu li stolovi prilagođeni za OSI (visina i fleksibilnost)?	
		Postoji li zvučna ili vizualna aplikacija?	
9.	Hoteli, moteli, prenoćišta	Može li se nesmetano prići svim dijelovima hotela (recepcija, restoran, dvorana, wellness i sl.)	

		Postoje li pristupačne sobe za OSI?	
		Postoje li zvučne ili vizualne oznake – aplikacije?	
10	Kulturni ili sportski centri	Postoji li sadržaj koji je prilagođen za OSI?	
		Postoje li prilagođena sjedišta za OSI?	
		Postoje li zvučne ili vizualne aplikacije, oznake?	
11	Javne šetnice, trgovi, parkovi i sl.	Je li javni prostor pristupačan za kretanje OSI?	
		Je li postavljeni mobilijar pristupačan za OSI?	
		Postoji li taktilna traka?	
		Postoji li zvučna ili vizualna aplikacija, oznake?	
		Postoji li javni toalet pristupačan za OSI?	

Završni komentar za objekt (upisati sve ostale elemente koji su važni za analizu pristupačnosti).